

MAGYAR CIGÁNYZENÉSZEK LAPJA

A MAGYAR CIGANYZENÉSZEK ORSZ. EGYESÜLETE HIVATALOS SZAKKÖZLŐNYE

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VIII. Kálvária-tér 18.

Telefon: József 105-81.

Szerkeszti: a Sajtóbizottság

Megjelenik minden hó 15-én

Laptuladonos:

Magyar Cigányzenészek
Országos Egyesülete.

Husvét.

Dr. Járósi Jenő.

A világmegváltás magasztos ünnepe: húsvét. Az Isten-ember feláldozta magát a bűnös emberiségért. Kínok kínjával lehelte ki isteni Lelkét a keresztfán és dicsőségek dicsőségével emelkedett a mennyekbe: feltámadott! Van-e a világtörténelemben hasonló megtestesülése a jóság diadalának a gonoszság felett? Amikor erről gondolkodunk, önkéntelen le kell borulnunk az isteni mérhetetlen áldozat nagysága előtt és hálátelt szívvel susogunk: Alleluja...

Isten fia megváltotta halálával a világot, az emberiséget bűneitől. Halálával megváltotta, életével pedig példát adott arra, hogy tartsa meg a büntetlenséget. Elhittette a magot az emberek közt, a tisztaság, az igazság, a jóság magvát de nem azért hogy pusztulni hagyják hanem, hogy kivirágoztassák, fáva növeljék. Fennen hirdette az édes Üdvözítő az isteni szeretetet: Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat! Nem kíván semmi egyebet a nagy Áldozatért, csak szeretetet!

Hol ez a szeretet ember?

Tülekedés, gonoszkodás, irigység, ármány árasztja el a világot, gyilkolják egymást az emberek egy falat kenyéért és szeretet az nincs sehol, sehol!

Kedves Testvéreim, most ezen a szent ünnepen, mint már annyiszor, ismét arra kérlek benneteket: szeressétek egymást! Hígyjétek el, a szeretet az az érzés, amely felemeli az embert önmaga fölé. A szeretet az a nagy átfogó erő, mely az összes emberi érzéseket legyőzi és egy megtisztult egységbe olvasztja. Ne keressétek hát egymás hibáit, gyarlóságait és ha ilyeneket találtok mégis, kegyelmezzetek meg testvéreiteknek. Ne vessetek követ egymásra, sokszor semmiért, vagy csekély kis ok miatt. A megváltás szent ünnepe emelje fel a lelketeket a szeretet nagy érzéséig, forrjátok össze az egymás iránti felebaráti és testvéri szeretetben és a halottaiból feltámadott Krisztus meg fog áldani benneteket

A „jó“ tagok figyelmébe.

Rá kell mutatnunk egy olyan, körülményre, amelyet sajnós, az úgynevezett tagjaink szoktak csinálni. Nap, nap után hallunk beszélni úgynevezett jólérsült tagoktól, hogy hallottad ezt — meg ezt!

Nincs az egyesületnek pénze, lefoglalták a bútorokat, meg ehhez hasonlíkat. Mindenki okosabb, mint a másik, mindenki jobban tud mindent, mint a másik stb. — Ejnye, ejnye, hát mirevaló ez a rossz-akarató híresztelés? Mirevaló ez a „heccelődés”? Szüksége van a cigányságnak ezekre a levegőből kapott és minden komolyságot nélkülöző hírekre. Ezen gondolkodjanak (ha az ilyen emberek egyáltalán gondolkodni szoktak) azok, akik hírharang módjára beszélnek. Mert az ilyen híresztelés csak arra alkalmas, hogy a szegény cigányság sok orvoslására váró baját hátráltassák. És még egyet azoknak a magukat igen sokszor „jótagnaknak” nevező kartársainknak. Vanak tagjaink, akiknek elvük az, hogy semmivel sincsenek megelégedve. Ez még érthető volna, mert a mai munkanélküli világban erre sokszor igen érezhető ok van. De mit csinálnak egyesek, ahelyett, hogy észszefogva segítsenek a vezetőknek, hogy a bajokat orvosolhassuk? Szidnak! Ha Palkóval beszél szidja a Pált. Ha Pállal beszél, akkor meg a Palkót szidja. Ha az országos elnökkel beszél, szidja a helyicsoport elnökét. Ha a helyicsoport elnökével beszél, szidja az országos elnököt! No és ha történetesen a pénztárossal beszél, akkor szidja mind a kettőt. — Ejnye! Ejnye, hát ez megint mire jó. Megmondjuk! Semmire. — Pardon, azonban valamire mégis. Arra, hogy elveszi a kedvét minden segíteni akaró és törekvő vezetőnek. Kérdjük, van-e erre szüksége a cigányságnak? Ugy-e, hogy nem. Mert a szegény cigányság rávan szorulva, hogy minden épkezláb ember, akiben szív van, akiben segíteni akarás van, az segítsen a cigányságnak, mert nagy szükség van rá. De nem úgy, hogy egyes vezető emberek tekintélyét lejárattuk a tagok előtt! Nem úgy, hogy minden munkájukat lepocskondiázzuk! Hanem a hibáikat tisztességesen megmondva, előterjesztjük ezt vagy azt a kívánságainkat. Mert csak így lehet előbbre jutni. Csak nagy szerellettél és megértéssel támogatott vezetőségtől lehet komoly munkát várni. És ez az, ami a cigányságnak kell. Komoly munka! Erre van mindnyájunknak szüksége. Ezt gondolják meg azok, akik csak szidnak, szidnak és nem tesznek semmit. (Lillin József.)

A magyar nóta ünnepe.

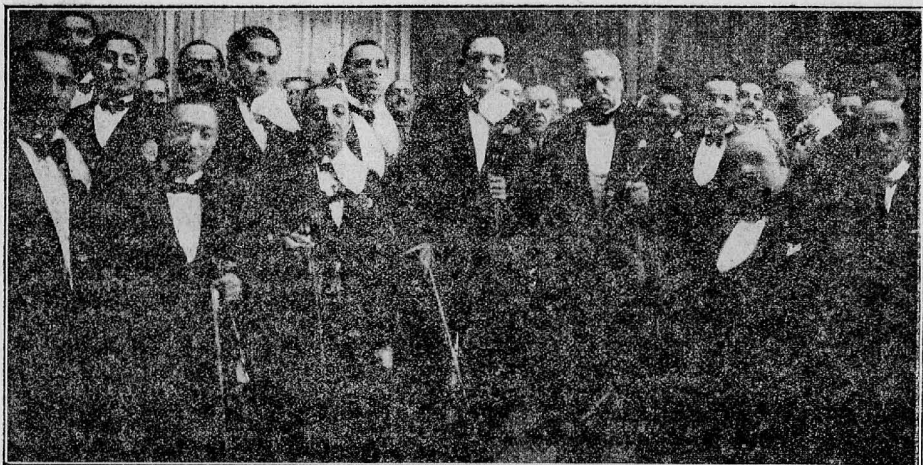
Az Országos Színész Egylet f. é. április hó 3-án délelőtt magyar nóta ünnepélyt rendezett a Városi Színházban. Az ünnepélyen való részvételre felkérték egyesületünk tagjait is. Az ünnepélyt a cigányzenészeknek nagy monstre zenekara nyitotta meg Radics Béla vezetésével. Büszkeség töltötte el a lelkiünket, mikor szétrebbent a függöny és a Városi Színház hatalmas színpadán ott állott előttünk vagy 150 ünneplőbe öltözött cigányzenész és élükön Radics Béla szép, tiszteletet parancsoló ősz fejével.

De nemcsak nekünk „kebelbélieknek” okozott ez örömet! A Városi Színház egész nézőtere megtelt zsúfolásig és mondhatjuk, hogy a közönség mind, egy szálig úgy meg volt illetődve ettől az impozáns megjelenéstől, hogy szinte könnyezett meghatottságában.

És amily gyönyörű volt a megjelenés, oly remek volt a produkció is, melyet ez a 150 ember produkált. Ahogy felcsendültek a szebbnél szebb magyar nóták hangjai, mind nagyobb és nagyobb lelkesedés fogta el a közönséget és szünni nem akartó tapssal jutalmazták zenészeink művészi teljesítményét. A rádásokkal sem tudott a közönség betelni és a tapsorkánt csak Rákosi Jenő megjelenése tudta lecsillapítani, ki az ünnepi beszédet mondotta.

Tagjainknak ezúton mondunk köszönetet a részvételért. Kultúr munkát végeztek, de emellett bebizonyították Budapest közönségének, hogy jöhet ide akármilyen jazz-band, vagy más külföldi hanggyártó társaság, nem vetekedhet, nyomába se léphet a mi muzsikáinknak!

A lenti kép Radics Bélát mutatja a zenekar egy részével.



Diskay fényvétele Rákóczi-ut 74.

A pápai cigányok helyzete

Irta: Szalay Lajos kerületi titkár.

Amint mondani szokás, a magyar cigányzenészek feje fölött is megnehezült az idők járása. Az egykor jobb napokat látott derék muzsikusaink lelkéből is feltör a sóhaj: mi lesz velünk és családjainkkal, ha így tart ez tovább és nem lesz javulás. Mert hogy rosszul áll manapság a cigányzenészek ügye, ahhoz nem férhet kétség. Az sem volna baj — mondják a cigányzenészeink, — ha hegedülés helyett más munkaalkalom adódnék, mely a megélhetésüket valahogy biztosítaná. De erre sincs kilátás. Hiszen ezer és ezer szakképzett, hivatásos ipari munkás sem tud elhelyezkedni, hogy tudna akkor a cigányzenész? De hát mit tegyenek? Élniök kell. Cipőre, ruhára és szűkös élelemre is szükség van a családnak. Kereset pedig nincs. Azt nem nevezhetjük keresetnek, ha legjobbnak elismert cigányzenész naponta 18.000 K-t kap, míg a gyengébbnek minősített cigányzenész csak 12.000 K-t keres. Valaki itt azt mondhatná, hogy ez csak fixi-

zetés, de ehhez jön még a borraivaló, a tányéroszás, ami aztán bőségesen pótolja a megállapított fixet. A dolog így rendben is volna. A baj azonban ott van, hogy a nóta árát igen sokan nem pengővel, még csak nem is papírkoronával, hanem nadrággombokkal honorálják. Szegény cigány aztán hiába húzza a vonót estétől reggelig, felkopik az álla és gyantára valót sem keres. Bezzeg a forgalmi adóhivatal nem veszi figyelembe a temérdek sok nadrággombot, amit az összes pápai szabók egy egész hónapon át sem tudnának felhasználni, viszont a cigányzenésznél a nadrággomb is bevételnek számít és ezután róják ki rájuk a súlyos forgalmi adót. Más városokban persze ezen honpolgári kötelezettség alól fel vannak mentve a cigányzenészek, de mert Pápan egyébként sem tudnak élni, hát miért nem fizetnének forgalmi adót. Panaszkodnak is e miatt a pápai cigányzenészek, hogy bizony nem úgy van most, mint volt régen, mikor a Kárpátoktól az Adriáig úr volt a magyar, illetve mikor magyar volt az úr. Ma nyomorult koldusok vagyunk mindnyájan. A háború és a gyászos Trianon

mindenünket elvitt, kirabolt és csak gombokat hagyott meg kabát nélkül, a szegény cigány bosszúságára. Szony a régi Magyarország boldogabb napjaiban, amikor még sirva vígadóztunk és a busongó magyar a cigány hegedűjébe temette el buját, bánatát, milyen más világ is volt az akkor! Azóta kálváriás a magyar élet, mióta Trianon gyászos drapériájával vonták be csonka országunk testét. Azóta halkán szól a magyar nóta. De azért ne csüggedjetelek cigány testvéreink. A borura derű jön. Lesz még itt nagy allelujás magyar föltámadás s akkor aztán, mint a költő mondja, vedd fel újra a vonót, derüljön zordon homlokod. Szíved teljek meg az öröm borával s húzd rá cigány, ne gondold a világ gondjával.

A magyar nóta.

„ . . . Tudja a jó Mindenható,
Mi van azon sírnivaló,
Hogy a ménes ott delelget
Valahol a csárda mellett
Csárda mellett . . . ” (Sz. M.)

Miért is lehet sírni azon? Nem is érti azt meg, aki nem magyar. De hatása alól az idegen sem vonhatja ki magát. Nem menekülhetett már az a német herceg sem, aki Lehel vezér bűbájos kúrtszavának áldozata lett. Valami csodálatos, misztikus, varázsos dallam árad szét a kúrtökökből, amelyeket a honfoglaló magyarok fújtak meg a Kárpátok ormain; az ázsiai szabad puszták dallama.

Es szállt-szállt a nóta hegyeken-völgyeken át megállíthatatlanul, háborúban, békében egyaránt. A harci riadó buzdított, lelkesített, csodálatos hőstettekbe ragadta a vitézeket. Békében a lantosok, regösök muzsikája töltötte be a kastélyokat, falusi kúriákat; folyt a vidám mulatozás, evés-ivás, de sohasem hiányzott onnan a magyar nóta.

Török háborúk vérzivatarain keresztül zengett, harsogott, zokogott ugyanolyan hévvel, lelkesen, vagy keserves-szomorúan, mint később a kuruc tároगतós bűvös hangszeréből, amely hűséges bajtársként, serkentő, tüzelő jószellemként kísérte végig a kurucok csatáit. És mennyi nóta született csöndes tábortüzek mellett, vagy a Czinka Panna hegedűjéből! Ez a hegedű adott szárnyakat a fejedelem párját-hivogató nótájának is, hogy megtalálja útját a fogoly fejedelméhez: „Repülj fecském ablakára . . .”

Azután meghajoltak a zászlók . . . és a határokról sírta el a tároगतó a bujosók nótáját: „Zöld erdő harmatát, piros csizmám nyomát hóval lepi be a tél . . .” Ismerték a magyar nóta varázserejét ellenségeink is: a békekötés után császári parancsra öszszeszedték mind a tároगतókat, máglyát raktak belőlük és elégették . . . Szállt-szállt a máglya füstje, pernyéje szerte az országban és körülsimogatta, megvizsgáltta a csüggedt, szomorú magyarokat: „Ne bucsuljatok, a magyar nótát el nem égeti semmiféle máglya!”

Es Phönixként megéledtek hamvaiból a hangszerrek is: új kúrtöket hegedűket, tilinkókat faragtak, katonanóták, virágénekek, pásztoronóták születtek. Évszázadokig békés, boldog, enyelgő nóták zenghettek a hangszereken, hogy aztán újból a harci riadó váltsa fel azokat: „Kossuth Lajos azt üzente . . .” Hegyeket, völgyeket elárasztott újra a kúrtök harsogó szava és mессe földekre zengte híret a magyar vitézségnek.

Megint el kellett némulnia kúrtnek és hegedűnek, hosszú, nehéz gyász után lassan, lassan eszméltek a lelkek. De azután új erőre kapott a magyar nóta is. Pászortüzek mellett szólott a tilinkó, a furulya, a duda; tengerihátaskor és hosszú őszi, téli estéken a fonóban szebbnél-szebb nóták keltek szárnyra. Nem volt keresztelő, névnap, születésnap, lakodalom vagy bármiféle ünnep cigánymuzsika, magyar nóta nélkül.

Aztán újra beborult az ég, vilámlott, mennydörgött és magyar katonák dalától volt hangos a Kárpátok alja. Hej, de nemsokára börtön, rablánc járt ki a Kárpátok alján a magyar nótáért . . .

„ . . . Száll a madár ágról-ágra száll az ének szájról-szájra . . . ” Száll-száll feltartóztatlanul hegyen, völgyön át, trianoni határon keresztül, át-tör minden akadályon és meghódít minden szívet.

„Mennyi érzés mennyi bánat,

Szíve van tán a nótának? (Sz. M.)

Szíve van a nótának! A magyar szív busul, zokog, újjong és kacag belőle. És amíg szomorkodni, örülni, sirva-vígadni fog a magyar, nem halkul el addig a magyar nóta sem!

Es, amint eddig leküzdött minden akadályt, úgy a jelenben is főlveszi és állja a versenyt a nemzetközi zenének nemzeti öntudatot eltompító hatásával. Es, ha ihletett lelki nótaköltőink és cigányaink ezután is oly lekes buzgósággal töltik be áldáshozó misziójukat, úgy a magyar nóta diadalmasodni fog a jövőben is; reméljük, — hisszük!

Karácsonyi Márta.

TEMETNEK A CIGÁNYSORON . . .

Temetnek a cigánysoron,
Szomorú a banda.
Fátyolozott a hegedűm,
Szívem tépi hangja.
Kevesebb lett a banda most
Egy barna legénynel.
Kisérjük ki vég útjára,
Tegyük meg szegénnyel.
Megállott már a gyászmenet,
Mindenki csak zokog.
Belevegyl a sírásba,
Ahogy a hant kopog.
Húzzatok hát búcsúztatót,
A barna legénynek,
De ti aztán ne sirjatok,
Hátha fáj szegénynek.

Pápai Nyári Ferenc.

Radics Béla kitüntetése.

Ebben a szomorú, keserves, küzdelmes, kenyérharcos világban, mely ráborult a magyar cigányságra manapság, érkezett végre egy kis öröm is.

A Kormányzó Ur Ofóméltósága a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr előterjesztésére megengedte, hogy Radics Bélának, a magyar népies zene művelése és fejlesztése körül négy évtizedet meghaladó időn át szerzett érdemeiért elismerését tudtul adják.

meri minden cigány. Az öreg, a fiatal még a gyerek is, kit apja az első nótával együtt Radics Béla nevére és tiszteletére tanít meg. Radics Béla a mi büszkeségünk! Es most, hogy ez a nagyon magas kitüntetés érte, csak még inkább azzá lett!

Valahogy úgy érezzük, hogy ennek a kitüntetésnek a fénye rásugárzik az egész cigányságra. Különösen most esik nagyon jól ez a fény, ez az elismerés, amikor a cigányságot lelketlen, rosszmájú emberek nem tudom miért, talán kenyéririgységből, talán nyegle, divatos ferde felfogásból támadják, ostromozák, csepülnek, mert nem veti magát alá a mai nemzetközi táncórület parancsának, nem alkuszik meg, hanem megmarad tovább is magyarnak, a magyar magyar cigányságnak legillusztrisabb tagja! **Őt is!** Nem kell magyarázni, hogy ki Radics Béla. Ő a zene igazi művelőjének!

Nagyon kellett ez az elismerés, hogy újabb erőt, kitartást kölcsönözzön a nagy küzdelemre, melyet meg kell vívunk a mi édes magyar nótánkért!

Üdvözlöttük Radics Bélát április 3-án a Városi Színház színpadán, üdvözölte az egyesület választmányi ülésén és üdvözöljük most ismételten. Őszinte örömről fejezzük ki, amelyet érzünk magas kitüntetésére felett; szeretetünket visszuk neki, melyet eddig is a legteljesebben éreztünk iránta és kéréssel is fordulunk hozzá, azzal a kéréssel, hogy továbbra is oly lelkes buzgalommal művelje a magyar zenét, mint eddig és továbbra is oly nagy szeretettel foglalkozék a magyar cigányság ügyével, mint azt a múltban is meglette.

A jó Isten áldását kérjük rá és kedves családjára. Éljen soká, boldogan és szeressen bennünket úgy, mint ahogy mi szeretjük őt! Jó.

Berkes Béla, a kiváló magyar primás Vanderbilték meghívására Amerikába utazott.

Berkes Bélát, a magyar szalonzenekarok legjobban ismert primását, Vanderbilt Gladys kihívta magához Amerikába. Berkest már hosszabb idő óta ismerte a Vanderbilt-család Széchenyi László gróf révén, akinek budapesti tartózkodása alatt a Széchenyi-palota estélyein Berkes szolgáltatta a zenét és

miután a vendégsereg éjjel után eltávozott a palotából, a gróf a hálófülkéjéig is elkísértette magát Berkeskel. Itt kellett játszania mind halkabban, halkabban, hogy a finom és érzelmes játék mellett a gróf elaludjon. Hozzászókat ehhez a muzsikához Széchenyi gróf s mindenáron rá akarta bírni Berkest, hogy utazzon vele át a túlsó kontinensre. Vanderbilték a gróf elbeszélései alapján értesültek a primás érdekes és tehetséges játékaról s így határozódott el, hogy Berkes kiutazik Amerikába, hogy az összegyűlt Vanderbilt-család előtt bemutassa tudását. Sikereiben gazdag multtal dicsekedhetik Berkes, aki már tizenhárom éves korában játszott Ferenc József előtt az udvari bálon. Ettől az időtől kezdve állandó muzsikusa lett az arisztokrata családoknak. Két esztendővel ezelőtt Münchenben Hindenburg, a német birodalmi elnök lefényképezette magát vele. Egy szerenádöt adtak a birodalmi elnök tiszteletére, aki úgy nyilatkozott, hogy Berkesben a szalóncigányok legkiválóbbját ismerte meg. Ennek emlékére készült a fénykép.

Két hónappal ezelőtt huszonhárom szavas sürgönyt kapott a primás Amerikából. Széchenyi László gróf küldte s mindenáron rá akarta venni, hogy még abban a hónapban látogassa meg őt otthonában. A primás eleinte tétovázott, aztán rászánta magát az útra és három héttel ezelőtt az „Olympic” gőzessel áthajózott Amerikába. A bandát nem vitte magával, mert ezt az útát csak próbának szánta. Az elhatározáshoz még hozzájárult az a tény is, hogy a sürgöny Vanderbilt Gladys kívánságáról emlékezett meg, mely egyben az egész Vanderbilt-család óhaját fejezte ki, hogy Berkest meghallgathassa.

Felkerestük az érdekes múltú kiváló primás feleségét, aki az elutazásról a következőket mondotta:

— Eleinte titkoltuk az ügyet. Csak akkor pattant ki az uram elutazása, mikor meg kellett cáfolni azokat a téves híreszteléseket, melyek a városban lábra kaptak. Mindenki titkolozatosan látta az elutazást, pedig nincsen semmi homályos az elutazás mögött. Az uram hat hónapra utazott el Amerikába. Elutazása óta több bál volt Pesten, ahol meg kellett volna jelennie, de mi azt mondtuk, hogy beteg s az apja és a fia helyettesítették. Ezért volt szükség a titkolózásra. Béla csak egy hónapot szándékozik eltölteni a Vanderbilték vendéglátásában s utána hosszabb turnéra indul. A banda természetesen utána megy, egyik fiam vezetése alatt. Csak azt várjuk, hogy tapasztalja először ki az amerikai viszonyokat s majd leveleiből határozzuk el, hogy mikor követi őt a banda többi tagja. A mai napig azonban csak egy sürgönyt kaptam — levél nem érkezett. A sürgöny szövege a következő:

„Szerencsésen megérkeztem!”

— Rövid a híradás, keveset mondanak a szavak, de én már megnyugodtam s várom újabb értesítéseit. Allítólág az Esterházy-palota egyik komornyikjához érkezett volna értesítés, de lehet, hogy ez csak

ogy elkészült levél, melyet még akkor írtak, amikor Béla Budapesten volt. A levél szövege megkérdi, hogy az uram elindult-e már? Bizonyára a postai akadályok késleltették ezt a levelet. Béla bemutatta már játékát a Vanderbiltek előtt és a banda tagjai izgatottan várják napról-napra külföldre szakadt primásuk Amerikába hívó levelét.

Jegyzőkönyv

Felvétellett a Magyar Cigányzenészek Országos Egyesülete központi választmányi üléséről 1927. április 4-én.

Jelen voltak: dr. Járosi Jenő ügyész, Rác Zsiga ügyvezető alelnök, Lillin József a budapesti helyi csoport titkára, Berkes Miklós alelnök, Orsolya Géza titkár, Füreidi Fábrián, Oláh Lajos, Jároka Pál, Jároka Sándor, Héderi Ferenc, Horváth József, Gyallai Ferenc, Forizs Sándor, Berki János, Berki Miksa, Jónás István, Banyák Ferenc.

Rác Zsiga ügyvezető alelnök: Annak dacára, hogy a cigányságról sokan lealázóan beszélnek és közlegyintésekkel elintézik, mégis érik a cigányokat olyan kitüntetések, melyeket mások nem érnek el. Példákat hozhatok fel: Berkes Béla udvari cigány volt, aztán Rác Pali és a többiek ily kitüntetésekben részesültek, amelyet sokan mások még csak meg sem közelítettek. A jelenben is van ilyen nagy és kitüntetésekben részesülő cigányprimás, kinek a Kormányzó úr Óloméltósága a legfelsőbb elismerése nyilvánítását fejezte ki. Kötelességemnek tartom, hogy Radics Bélát a választmány üdvözlje ezen alkalomból és tolmácsolja előtte a cigányság szeretetét és személye iránti nagyrabecsülését és erről őt jegyzőkönyvi kivonatban értesítse.

A választmány egyhangulag elfogadja az elnök indítványát és Radics Bélát felállva, éljenzéssel üdvözlvi.

Dr. Járosi Jenő ügyész: Tisztelettel bejelentem, hogy a színész egyesület hangversenyén az egyesület nevében üdvözöltem a kitüntetés alkalmából a Városi Színház színpadán.

Rác Zsiga ügyvezető alelnök: Az alapszabályok módosításával kapcsolatban változás történt, amely szerint az elnök kiutalási jogát egy tekintélyes összeggel felemelte. Mikor Kozák Gábor elnökünk meghalt, az ügyek vitelét rámbízták. Igen tisztelt választmány, miután a hatóság biztos úr 7-én vizsgálatot tart, kötelességemnek tartom, hogy egyet s másit közöljek Önökkel. Mielőtt belekezdenénk a dolog vizsgálásába engedjék meg, hogy egy pár szót szóljak. Engem mindég a jó szív vezetett akkor, amikor a segélyeket adtam, mert mikor az egyik embernek nincs mit enni és gyermekei is vannak, nincs szívem azt mondani, hogy nem adok. Utóvégre miért van az egyesület, hogy a tagok csak fizessék be az összekuporgatott összegeket és ne segítsük.

Rác Zsiga ügyvezető alelnök: Előfordult már több ízben, hogy a kávék kiküldte a vigányokat, mert nem fogyasztanak. Napi öt-hat pengő a bevétele és a napi házbér 250.000 K. Én indítványozom, hogy a központi választmány szólítsa fel a helyi csoport elnökségét, hogy intézkedjen ez ügyben.

Jároka Pál: Azt mondta, ha nappal nem is, legálább éjjel fogyasszanak. Igaza is van.

Rác Zsiga: Mi tudomására hoztuk a helyicsoporthat, intézzék el, én nem zárkozom el az elől.

Horváth József: Azt nem fogadjuk el, hogy a mi az uccára nem lehet. házbért fizessük.

Rác Zsiga ügyvezető alelnök: Mi megtettük a kötelességünket, hogy felszólítottuk a csoportot.

Orsolya Géza: Mikor mi ebbe a helyiségbe bejöttünk, mi volt a megállapodás?

Farhas Berci: Hatheti felmondás és neki meg lett mondva, hogy számíthat arra, hogy nem lesz nagy bevétele.

Rác Zsiga: Az utóbbi tárgyalásokon meg lett állapítva, hogy lesz egy ellenőrző bizottság az impresszárió mellett ezt úgy képzeltük, hogy ez a bizottság majd ellenőrzi, hogy a tag, hogy úgy mondjam, hogy ne legyen kizsákmányolva. De ezt az urak ferdén fogják fel, mert többek közt azt a jogot akarja magának vindikálni a bizottság, hogy ő utasítsa az impresszáriót, hogy kit hova helyezzen el.

Oláh Lajos: Ez lehetetlen.

Rác Zsiga ügyvezető alelnök: A másik az, hogy ha tárgyal valakivel, ne szőljon bele senki a tárgyalásba. A bizottságnak csak az a dolga, hogy a szerződéseket átnézzé.

Gyallai Ferenc: Jazz-bandokat ne helyezzen el.

Rác Zsiga ügyvezető alelnök: Az egyszer fakatum. Mind a két impresszárió szerződésében ki van kötve. Ez felmondási ok. Észre vettem, hogy az egyesületben van valami feszült hangulat és pletyka lapang, ami úgy hiszem csak a rosszzindulatú emberek szájából kerülhetett ki. Hogy az egyesület megbukott, hogy ide ennyit, ide meg emennyit kellett fizetnünk. Hát ez bizony kissé kellemetlen. Hogy megnyugtassuk Önöket, felvilágosítással fogunk Önöknek szolgálni. Az Ács-féle per úgy áll, hogy legfeljebb kétféle korona a követelése, de ezt majd a doktor úr fogja önökkel ismertetni.

Dr. Járosi Jenő: Az Ács követelése tényleg csak kétféle korona körül van. Ezenkívül azonban érvényesít még kötbér címén 25.000.000 K-át. Ez minden alapot nélkülöz, mert ehhez joga egyáltalában nincs. A bíróság Kozák Gábor halála után azonban hozott egy mulasztási ítéletet. Én rögtön igazolási kérelemmel éltem, ennek helyét is adott a bíróság és így nem lett volna joga Ácséknak végrehajtásra, de az íratok egyrésze felkerült a törvényszékhez az igazolási kérelem emellett volt és a csoportfőnök erről nem tudva, rendelte el a biztosítási végrehajtást. Ez az ügy

azonban egyáltalában nem veszélyes, mert igen rövid időn belül ez fel lesz oldva. Az egyesület pénze nincs veszélyben és aki az ellenkezőjét hieszteli, úgy lát-szik, szánt szándékkal akarja bomlasztani az egye-sületet.

Jároka Pál: Ezt a helyicsoport vezetősége és Berkes Miklós hiesztelte.

Berkes Miklós: Kérem, ezt én nem hieszteltem, hiszen én is lent hallottam először, hogy a pénzt le-foglalták.

Dr. Járosi Jenő ügyész: Engem is bánt valami dolog, mondhatom, sőtve érzem magam t. i. azt hal-lottam, hogy az egyik úr azt mondta, hogy a doktor egymillió koronát kap és egy héten csak egyszer jön be. Mondhatom uraim, hogy nincs nap, hogy három-negy órát ne töltenék a cigányügyekkel, hát bizony ez nagyon rosszul esik nekem.

Orsolya Géza: Előre is kérem a doktor urat, hogy ne haragudjon azért, amiket mondok, de a ci-gányok megfogják és kérdezik, hogy mi van ezzel, meg azzal, az én kötelességem tudni. Azért kérem a doktor urat, hogy adjon felvilágosítást arra vonat-kozálag, hogy mi van a Horváth Vilmos-féle ügygel, betegsegélyzővel, Dombó-Baráth-Márkus-ügygel, sir-hely-ügygel és az Ács-féle ügygel de erről már re-ferált a doktor úr.

Rác Zsiga ügyvezető alelnök: A sírhely ügy úgy áll, hogy mi beadtunk annak idején egy kérvényt dízsírhely megadására vonatkozólag. De erre nem jött válasz. Mi fel mentünk és megkérdeztük, hogy mi a baj. Erre a referens azt felelte, hogy ilyen címen nek nem adnak sírhelyet, de kérjük ingyensírhely cí-mén. Ezt meg is tettük és reméljük, hogy megkapjuk.

Dr. Járosi Jenő ügyész: A Márkus-féle ügy úgy áll, hogy én beszéltem a Kovácsal és ő azt mondta, hogy a Márkus megveszi a bútort 70 millió koronáért és ebből ami jár nekünk 15 millió korona, azt ide fogja adni. Majd Márkus nem nyilatkozott, mi el akartuk vinni a bútorokat és ekkor jöttek az igaz-ságügyi tisztviselők és ők mondták, hogy megveszik. Mikor Kovács ismét érdeklődött a bútorok felől, azt mondták, hogy nem adják oda, mert a Márkus tartoz-ik nekik és más megvette a házat.

Rác Zsiga ügyvezető alelnök: En indítványo-zom, hogy szólítsuk fel, hogy három napon belül fi-zesse meg a tartozását és ha nem, megindítjuk a pert 17.500.000 K erejéig. Dombi márciusban nem fizetelt csak tíz pengőt húsz helyett.

Orsolya Géza: Mennivel tartozik még?

Rác Zsiga: Atírat jött a kávéspartestülettől és pedig a dolog a következő: Mikor a Szalai ott volt náluk, akkor merült fel a Gáspár-féle ügy és kértük őket, hogy intézkedjenek és most szólítanak fel a to-vábbi tárgyalásokra.

A kávések levele válaszáadás végett az ügyész-nek adatott ki. Majd rátérnek a további tárgyra. Kiss József 502-es tag, Oláh József 1406-os tag, Gyurics Mihály 608-as tag és Dula Lajos 315-ös tag a tagdíj fizetések alól való felmentést kérik.

Választmány megadja. De elutasítja Radics Béla 42-es tag kérését és Somogyi László 1548-as tag ügyében olyként határoz, hogy működési engedélyt kap, de segélyt nem, csak akkor, ha tovább fizet.

Egyéb tárgy nem lévén elnök az ülést bezárja.

ERTESITÉS.

Tisztelettel értesítjük a Magyar Cigányzené-szek Országos Egyesületének tagjait, hogy 1927. gányzenészek Országos Egyesületébe VIII. Kálvária tér 18. szám alá helyeztük át. Külön irodahelyisé-günkben délután 2 órától este 7 óráig rendelé-zésükre állunk a tagoknak annál is inkább, mivel megállapodást olyformán kötöttünk a április hó 1-től hivatalos helyiségünket a Magyar Ci-M. C. O. E.-tel, hogy zenekari tagokat is külön elhe-lyezünk zenekarokban. Kérjük a zenekarvezetőket és zenekari tagokat, szíveskedjenek bármilyen el-helyezkedési, valamint szerződési ügyekben az iro-dahelyiségben felkeresni szíveskedjenek.

Tisztelettel értesíteni kívánjuk a vidéki zene-karvezetőket és zenekarokat, amennyiben több vi-déki zenekarvezető hozzá fordult abban az irány-ban, hogy Budapesten kíván zenekarában elhelyez-kedni, a legjobb akaratumk mellett sem tudnánk a vidéki zenekarvezetők kívánságát teljesíteni annál is inkább, mivel nálunk is igen sok zenészek állás nélkül vannak, mindannak dacára, hogy nekünk és a M. C. O. E.-nek az a célja, hogy tagjai mindenütt előnyös elhelyezkedést nyerhessenek. Remélhetőlég rövid időn belül értesíteni fogjuk a vidéki zeneka-rokat, amennyiben elhelyezni tudnánk őket Buda-pestben.

Tisztelettel

Szalai Lajos

A Magyar Cigányzenészek Országos Egyesülete Budapesti Helyicsoport elhelyezője.

Lukács Miklós

a Magyar Cigányzenészek Országos Egyesülete központi elhelyezője.

FELHÍVÁS A HELYICSOPORTOKHOZ!

A központi elnökség ezúton figyelmezteti a hely-icsoportok vezetőségét, hogy a pénztári elszámó-lást minden hónap első hetében ejtsék meg és akár-milyen kevesen fizettek is be, a pénzt küldjék be a központi pénztárba. Erre az intézkedésre a rend és fegyelem érdekében van szükség. Csak a pontos ad-minisztráció mellett képes a vezetőség a tagok érde-keit megvédeni.

A központi vezetőség.

HIREK.

Farkas Géza szentesi csoport ügyvezető alel-nöke mul' hetekben tartotta esküvőjét Hunya Erzsébet úrnóval.

Veszteségünk. A győri csoportunknak alapítása óta egyik csendesen működő rendes tagja Rácz János távozott el az élők sorából rövid szenvedés után március hó 3-án. Temetése nagy részvét mellett március hó 5-én délután volt. A csoport nevében Klell István, a győri csoport titkára vett az elhunyt-tól búcsút. Emléke örökké élni fog körünkben.

Halálozás. Balogh Bertalan nagybőgős február 2-án zenei téren különösen képzett cigányprimást, de hóban rövid szenvedés után elhalt, szeretett feleségét és 4 árva gyermekét hagyva hátra.

Lakos Géza közismert és mindenki által tiszteltben tartott neje szűnt. Csiki Szerén, folyó hó 14-én, gyermekszülésben elhunyt.

Kótai Sándor cimbalmos tagunk f. hó 17-én elhalt, feleségét és 5 árva gyermeket hagyva hátra.

Megmérgezte magát egy cigányprimás felesége. A Zsigmond utcában lévő Esplanade szállodából telefonáltak a mentőkért. A mentők pár perc alatt megérkeztek és a hotel harmadik emeleti szobájában eszméletlen állapotban találták Balogh István cigányprimás 29 éves feleségét. A mentőorvos megállapította, hogy különféle mérgekkel megmérgezte magát. Első segélyben részesítette, azonban a szerencsétlen fiatalasszony a segélynyújtás után sem nyerte vissza eszméletét. Az öngyilkosságot a szálloda egyik szabálánya vette észre, aki rögtön értesítette a szálloda igazgatóságát a történetről. A mentők Balogh Istvánnét a Rókus-kórházba szállították. Állapota igen súlyos.

A magyar cigányzene kiszorítja a jazzt. Londonból jelentik: Honegger Artúr, az ismert svájci zeneszerző, legutóbbi műveinek bemutatása céljából Londonba érkezett, ahol nagy tisztelettel fogadták. Az Evening Standard munkatársa előtt nyilatkozva, Honegger, a jazz-muzsika mindjobban erősödő befolyását is érintette. Annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a szórakoztató zene a jövőben nemesebb lesz és hogy a jazzt magyar és orosz nép- és cigányzene fogja kiszorítani.

Megjelent már Markó Miklós szerkesztésében a Régi Mulat Magyarországi Cigányzenészek albuma. Megrendelhető Markó Miklós hírlapírónál, Budapest, VI. Abonyi út 19 sz. Egy példány ára 20 pengő.

A miskolci helyicsoport f. év febr. 15-én tisztújító gyűlést tartott, melynek eredményét az alábbiakban közöljük: Elnök: Buri Vilmos, alelnök: Lakatos Géza, titkár: Dombi Béla, jegyző: Göresi Gábor, pénztárnok: Krisznai Horváth Gyula, ellenőr: Lakatos János. Választmányi tagok: Lajkó József, Galyas Géza, Balogh Gyula, Horváth Mihály, Dura Miklós, Toldi Sámuel.

Zenedarabok kölcsönzése. Rábaközy Rigós Gábor karmester közli egyesületünk zenekarvezető tagjaival, hogy készséggel szállít a zenekaroknak minden új és divatos zenedarabokat illetve új kottákat. Szíves megkeresést kér IX. ker., Lónyai u. 40. I. em. 15 szám alá küldeni.

Volt pécsi cigányprimás halála Északamerikában. A régi pécsiek bizonyára még élénken emlékeznek Jónás Jancsi egykori pécsi cigányprimásra, a nagy pécsi primás, Dankó Pista egykori növendékére, aki még József főhercegnek, az őregnek volt a cigányprimása s aki mindig hivatalos volt a főherceghez, amikor az mint a honvédség főparancsnoka Pécsen felkereste.

Jónás Jancsi, akinek nagy családról kellett gondoskodnia, egyízben meghasonlott önmagával és megelégedkezve arról, mennyire szerette a pécsi- és környékbeli közönség, főbelötte magát. Az orvosi tudomány megmentette az életnek a jobbérzésű és

zenei téren különösen képzett cigányprimást, de homlokán látható maradt a golyó útja, melyet agyának röptett és erőltelve megmondolatlanágát, Pécsről Amerikába vándorolt ki, ahol Chicagóban az ottani világiállításán, majd New-Yorkban szép erkölcsi és megfelelő anyagi sikerrel működött. Legutóbb Cleveland városában lakott, ahol a legtöbb magyar él, akiknek kedvelt zenetanára volt a 67 éve dacára teljesen friss és még szépen muzsikáló egykori pécsi primás, aki előző napon még szokott utain járt, villamoson és gyalogszerrel, majd 1970. W. 44. th. streeti szép otthonában váratlanul elhunyt.

Ez november 25-én virradóra történt. Két nappal több november 27-én reggel 8 órakor a holttestet a Szent Imréről elnevezett magyar templomnak föliravatalozták, majd a clelandi cigányzenészek vajdája, Brenkács által egybeállított zenekar Jónás Jancsi kedvenc nótáját, a Kék nefelejtsét játszotta, melynek hangjai mellett, sok ezer főnyi közönség sorfala között kísérték ki a távoli idegenben elhunyt egykori pécsi cigányprimást a Calvary temetőbe, ahol most már megpihenhet örökre.

Bihari János emlékeztetének százados ünnepése. Április 26-án lesz száz éve, hogy korának egyik legnagyobb zene-művésze, Bihari János cigányprimás, József nádor kedvelt muzsikusa Pesten meghalt. Virtuóz hegedűjátéka és remek magyar zene-művei méltánylásul itthon a magyar zene fejedelmének, Bécsben pedig a legfelsőbb körök „ungarischer Beethoven”-nek nevezték el Biharit, akinek művészetéről Liszt Ferenc úgy emlékezett, mint a legnagyobb szerzőről, amit valaha hallhatott és elképzelt. Múltó tehát, hogy halálának századi évfordulóján műveinek felújításával országos ünnepélyek rendezésének. Az emlékünnepély fővédőiként József királyi herceget óhajtták felkérni, akinek dédatyja, a nagyemlékeztű József nádor volt Biharinak legfőbb pártfogója.

Ne bántsd a cigányt! A budapesti cigányzenészek körében nagy vizsztatást keltett egyes lapoknak néhány cikke, melyben merőben sértő és lealacsonyító módon emlékeznek meg derék muzsikusainkról. Néhány, a magyar úri élet felületein tájékozatlanul és idegenül bolyongó „humorista” a Göre Gábor Kátsa cigányától ellesett és immár nagyon elkopotott szövegekkel a magyar cigányzenészt mindenáron balkáni hordának akarja feltüntetni, melyen csak nevetni és sajnálkozni lehet. Szó sincs róla, a magyar cigánymuzsikus alakjában van valami ellenállhatatlan humor, mint ahogy például a palóc ember pusztja megjelenése is jóleső mosolyt kelt az ajkunkon, ez a mosoly azonban soha sem sértő és sohasem izléstelen. Az, hogy valakinek a lényében spontán humor lakik, még senkit sem jogosít fel a sértő gúnnyra, vagy az izléstelenségre. Így például nagy kár volt a magyar cigánymuzsikusokat merő pajzánkodásból a kassai emberevő cigányokkal egy napon elegetni, mint ahogy a cigányzenészek a minap lezajlott táncmulatságáról is lehetett volna a zsidó lapoknak ildomosabban megemlékezni. „A füstöképi frakkos legények” és „Pharao” barna lányai semmiképpen sem méltó jelzők arra a nemzetségre, melynek a magyar zenei kultúra a Bihari Sándorokat és a Cinka Pannákat köszönheti. Legyen tehát már egyszer vége a léha gúnyolódásnak, értsék meg odaát, hogy a magyar muzsikus-cigánynak a szabadon csatangoló és lopásból élő kó-

bor bandához már évszázadok óta semmi köze, legfőképpen pedig: aki nem érti a humort, ne beszéljen humorrul.

Rigó Jancsi a Newyorkban elhunyt híres cigányprimás özvegye. Rigó Jancsi hírneves cigányprimás, akinek szerelmi történetét anyanyiszor tárgyalták a világsajtóban is, nagy nyomorban halt meg New-Yorkban. Erre a halálhírrre Kaposvároft egy düledező nyomortanya egyik kis, nedves szobájban hangosan felsírt valaki: Rigó Jancsiné, a romantikus hős első szerelme, törvényes felesége, született Simplicius-Barcza Mariska. Az egykori fényes cigánydáma most — mint ő mondja — ebneveléssel foglalkozik, de valójában inkább koldulással tengeti életét. Mielőtt beszélni kezd, előszedi egyetlen megmaradt kincsét, a gondosan őrzött fényképeket és a leveleket. És meséli a régi, romantikus történetet:

— Ugy kezdődött: Szőlőgyörökben, gróf Jankovichnál nagy vadászat volt. Itt muzsikált az édesapám, a megérszerte híres Simplicius Barcza József. És itt szedte föl a kis tizenégy éves Rigó Jancsit, akinek a játéka megtetszett neki. Rigó Jancsi! Az őszes holmija kopott hegedűjéből állt. Három év alatt egyik legerősebb tagja lett a híres Simplicius-zene-karnak. A bandával együtt ment el világot látni. Kint, a nagy világban egyre rohamosabban haladt előre, ő lett a banda lelke. Mikor visszatértek ide, haza, Kaposvárra, ünnepséggel várták őket az állomáson. — Ekkor töltöttem be tizenegyedik évemet. S hazajövetelét követő második éjjel éjjeli-zene hangjaira ébredtem fel. Másnap apám, a gazdag cigányprimás elé állt a fiatal Rigó Jancsi és megkérte a kezemet azzal, hogyha nem adnak hozzá, otthagyja a bandát. Hozzáadtak. A megye tizenkét első gavallérja és tizenkét földbirtokos kisasszonya élén, Gosztanyi Tinivel, voltak a koszorúsaim. Aztán elkísértem külföldi turnéjára. Voltunk Németországban, azután Párizsba érkezünk egy szép nyári éjszaka. A Restaurant Paillardban cigányzene szólt. Ott ültünk a nagyurak között. Jancsi hallgatta egy ideig a zenét, aztán elkétre a primástól a hegedűt és húzta, a szívéből. Másnap ő muzsikált itt, vendégkép. Itt ismerkedett össze Chimay hercegnővel, aki ezután mindennapos vendége lett a mulatónak. Tizenkilenc éves voltam féltékeny voltam, szenvedtem. Kihallgattam őket, amikor randevut beszéltek meg. Egy kis botrány is volt — minék is részletezem . . . Aztán már többet nem is tértem vissza a tiz szobából álló, fényűzően berendezett lakásunkba. Mindenkitől elhagyatva, Bécsbe utaztam, itt elfogyott a pénzem s gyalog vágtam neki Magyarországra felé. Anyám mikor megtudta a dolgot, a fájdalom összetörte, beteg lett, meghalt. Apám követte a halálba. Nem bírtam tovább az egyedüllétet, pénzzé tettem minden vagyonunkat, utána utaztam Párizsba. Beszéltem vele, de csak annyit mondott, hogy sajnálja, nem tehetett másképpen. Már 1914-et írtak ekkor. Az idegeneket kiutasították Párisból, s a hercegnő közbenjárására én az első kiutasítottak között voltam. Közben elment mindenem, szegényen maradtam.

Végre 1926-ban levelet hozott tőle a posta. A levél tele volt panasszal és szemrehányásokat tett benne sajátmagának, hogy kalandos természete nem engedte őt mellettem nyugodtan élni. Száze dollár volt ehhez a levélhez mellékelve.

Boldog voltam, vártam, aztán halálhíre jött meg. Rigóné még sok emléket elevenít föl. Aztán így folytatja:

— Itt volt nálam Fedák Zsazsa, mikor a Valentino úrral útnak indult Amerikába. Elbeszélte magának Rigó Jancsi történetét, hogy talán egy filmgyár föl tudja használni. Nem tudom, mi történt ezzel is. Én most pörölöm a Jancsi csekély értékű hagyatékát. Egy eredményt már el is értem: Rigó Jancsi pákozdi szülőházát nevemre írhatom. Most folyik ez az eljárás. Ő szegény, a törvény által megítélt életjárandságaimat sohasem fizette meg . . .

Mesél-mesél s közben-közben könnyekkel a szemében néz Rigó Jancsi falon függő képére . . .

A hegedűkészítés története. A régi olasz mesterek után a legnagyobbak között emlékezik meg a világhírű magyar hegedűkészítő mesterekről. Ezt a nimbusz tradíciót őrzi a közismert Sternberg-cég hegedűkészítő-műhelyében, melynek színvonalára jellemző, hogy itt dolgozott többek között a legújabb kor egy halhatatlan mestere: Ferenczy. Ilyen és chez hasonló mesterkészítményű új hegedűkkel, valamint régi olasz és egyéb mesterek hegedűinek műveszi javításával méltóan nyerte el a Sternberg-cég a világkiállítások díjait, így szerevén hírt és nevet a magyar hangszeriparnak.



Ki-ályi udvari szállítók
Budapest, VII.,

Hangszergyára
Rákóczi-ut 60.

Legújabb modellű Saxaphonok. Zenekari cimbalmok. Tárogatók. Klarinetek legfinomabb és tartós kivitelben. Régi és új mester- és zenekari hegedűk.

Eladó

egy alig használt jó karban levő

MIGNON gyártmányú írógép

Az eladás ügyében értekezni lehet az egyesület helységében Saáry urnál. Ugyanott az ára is megudható.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: dr. Járosi Jenő,
Budapest, VIII., Róck Szilárd-utca 35.

Weinberger-nyomda, VIII. Német-u. 27. Telefon J. 322—37.